

**Nordisk arbejdsmarked for sundhedspersonale**

**Årsrapport 2004**

# INDHOLDSFORTEGNELSE

|                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------|----|
| INDHOLDSFORTEGNELSE .....                                           | 2  |
| INDLEDNING .....                                                    | 3  |
| HISTORIK.....                                                       | 4  |
| ARBEJDSGRUPPENS VIRKSOMHED 2004 .....                               | 6  |
| Arbejdsgruppens sammensætning .....                                 | 7  |
| Generelt .....                                                      | 7  |
| National information og erfaringsudveksling .....                   | 7  |
| EU/EØS (EEC) – aktuelle forhold .....                               | 8  |
| GENERELT VEDRØRENDE EU/EØS (EEC) .....                              | 9  |
| INTERNETADRESSER.....                                               | 10 |
| DANMARK.....                                                        | 11 |
| National information Danmark 2004 .....                             | 12 |
| Information vedr. EU-spørgsmål .....                                | 13 |
| Antal udstedte autorisationer i 2004 Danmark .....                  | 14 |
| Flytningsoversigt Danmark 2004 .....                                | 15 |
| Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Danmark.....  | 16 |
| FINLAND .....                                                       | 18 |
| National information Finland 2004 .....                             | 19 |
| Information vedr. EU-spørgsmål .....                                | 19 |
| Antal udstedte autorisationer i 2004 Finland .....                  | 21 |
| Flytningsoversigt Finland 2004.....                                 | 22 |
| Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Finland.....  | 23 |
| ISLAND .....                                                        | 27 |
| National information Island 2004 .....                              | 28 |
| Information vedr. EU-spørgsmål .....                                | 28 |
| Antal udstedte autorisationer i 2004 Island .....                   | 29 |
| Flytningsoversigt Island 2004.....                                  | 30 |
| Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Island .....  | 31 |
| NORGE.....                                                          | 35 |
| National information Norge 2004 .....                               | 36 |
| Information vedr. EU-spørgsmål .....                                | 37 |
| Antal udstedte autorisationer i 2004 Norge .....                    | 39 |
| Flytningsoversigt Norge 2004.....                                   | 40 |
| Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Norge .....   | 41 |
| SVERIGE.....                                                        | 43 |
| National information Sverige 2004.....                              | 44 |
| Information vedr. EU-spørgsmål .....                                | 44 |
| Antal udstedte autorisationer i 2004 Sverige .....                  | 45 |
| Flytningsoversigt Sverige 2004 .....                                | 46 |
| Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Sverige ..... | 47 |

**Bilag 1** Overenskomst om et fælles nordisk arbejdsmarked for visse grupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærområdet af 14. juni 1993

**Bilag 2** Ændringer til Overenskomst om et fælles nordisk arbejdsmarked for visse grupper inden for sygehusvæsenet og veterinærområdet af 28. juni 2001

**Bilag 3** Oversigt over personalegruppers betegnelse, revideret januar 2005

**Bilag 4** Oversigt over personalegrupper, revideret januar 2005

**Bilag 5** Mandat Långa Namnet

# INDLEDNING

Den nuværende overenskomst om et fælles nordisk arbejdsmarked for visse grupper inden for sygehusvæsenet og veterinærområdet (underskrevet den 14. juni 1993) trådte i kraft den 1. januar 1994. Overenskomstens bestemmelser er indarbejdet i de nordiske landes nationale lovgivning.

Det grundlæggende princip i overenskomsten sigter mod fri bevægelighed på tværs af landegrænser i Norden for de erhvervsområder, der er omfattet af overenskomsten. Dette indebærer, at en person, som har opnået legitimation/autorisation i et nordisk land, automatisk har ret til en tilsvarende legitimation i de øvrige 4 lande. Dette princip er grundlaget i overenskomsten og derfor mere tungtvejende end de eventuelle forskelle som måtte findes mellem de enkelte landes legitimationskrav for uddannelser og eksamener.

Den arbejdsgruppe, som er nedsat med henblik på at følge op på overenskomsten, har set det som en vigtig opgave at følge implementeringen i landenes lovgivning og tillemprning af overenskomsten i praksis. Desuden følger arbejdsgruppen nøje de nordiske landes uddannelses- og legitimationskrav for andre erhvervsområder for således at kunne vurdere behovet for ændringer i overenskomsten. Arbejdsgruppen følger også den europæiske udvikling på området, blandt andet konsekvenserne af EU's direktiv. Gruppen har derfor i særdeleshed fulgt forholdet mellem de europæiske regler og den nordiske overenskomsts regler.

Udover opfølgning på landenes uddannelses- og lovgivningskrav har arbejdsgruppen til opgave at orientere og informere hinanden om initiativer inden for de sundhedsfaglige uddannelser, herunder forslag og høringssvar i forbindelse med ny lovgivning.

Endelig fremgår det nu af mandatet, at arbejdsgruppen en gang årligt udarbejder årsrapporten "Nordisk arbetsmarknad för sjukvårdspersonal". Rapporten er offentlig og findes på Nordisk Ministerråds hjemmeside: [www.norden.org](http://www.norden.org).

Denne årsrapport beskriver, hvilke områder arbejdsgruppen har været beskæftiget med i 2004. Under national information opridses de vigtigste initiativer, tiltag og ændring i lovgivning i året der gik. For hvert land er udviklingen i antallet af udstedte autorisationer/legitimationer angivet, ligesom der findes oversigter over den nationale lovgivning med seneste ændringer.

Arbejdsgruppen kaldes i daglig tale om "Långa Namnet", på grund af den lange formelle titel.

# HISTORIK

Den gældende overenskomst - med tilhørende ændringer - om et fælles nordisk arbejdsmarked for visse grupper inden for sygehusvæsenet og veterinærområdet, blev underskrevet af de nordiske social- og sundhedsministre på nordiske ministerrådsmøde den 14.-15. juni 1993 i Arjeplog, Sverige.<sup>1</sup>

Af overenskomstens præambel fremgår det, at den nye overenskomst er en ajourføring af overenskomsten af 25. august 1981 om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvesenet (inkl. senere ændringer) med aftalen af 2. maj 1992 om det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS-aftalen), der ligeledes indeholder regler om et fælles arbejdsmarked.

Det Nordiske Ministerråd (Social- og sundhedsministrene) nedsatte per 1. januar 1982 en særskilt arbejdsgruppe – som et underorgan til den Nordiske Socialpolitiske Komite (EK-S/ÄK-S) – bestående af repræsentanter fra hvert land som er omfattet af den nordiske overenskomst. Arbejdsgruppen havde til opgave at følge tilpasningen af den nordiske overenskomst om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvesenet.

I 1992 besluttede den Nordiske Socialpolitiske komite, at overenskomsten om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper skulle gennemgås med henblik på at tilpasse den til aftalen om det europæiske økonomiske samarbejde (EØS-/EEC-aftalen). Med den Nordiske Socialpolitiske komites beslutning fik arbejdsgruppen i tillæg til tilpasningen også til opgave at overvåge overenskomsten.

Den primære årsag til denne overvågning var den planlagte aftale om det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS-aftalen). Aftalen gjorde det nødvendigt at analysere, hvorledes den nordiske overenskomst forholdt sig til EF-direktiverne på området som EFTA-landene gennem EØS-aftalen blev underlagt.

Der fandtes videre grund til at overvåge, hvordan de nordiske lande skulle udnytte de muligheder som EØS-aftalen tilbød til et fortsat nordisk samarbejde når det gjaldt godkendelse af erhvervsgrupper/yrkesgrupper inden for helse- og sygehusvæsenet m.m.

Den nordiske arbejdsgruppe udarbejdede rapporten "Rapport med översyn av den nordiske överenskommelsen om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälsa- och sjukvården samt veterinärväsendet". Rapporten indeholdt forslag til en ny overenskomst om et fælles nordisk arbejdsmarked for visse grupper af helsepersonale samt veterinærer.

Bestemmelser i 1981 aftalen, som var mere begrænsende end EF-direktiverne på området som var omfattet af EØS-aftalen udgik. Gennemgangen af overenskomsten viste imidlertid at den nordiske regulering i hovedtræk var mere förmånligt end det modsvarende regelsystem inden for EF.

Den nye overenskomst består – udover ajourføringen – primært af tekniske justeringer og konsekvensændringer af den gældende overenskomst. Samtidig er nye personalegrupper kommet til.

I 2002 godkendtes på EK-S-mødet i Bruxelles arbejdsgruppens nye mandat. Med det nye mandat følger, at arbejdsgruppen kan tage spørgsmål op omkring uddannelser med tilknyt-

---

<sup>1</sup> Jf. aftale af 11. november 1998 om ændring af overenskomsten af 14. juni 1993 om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvesenet.

ning til sundheds- og veterinærområdet for derved at fremme samarbejdet om fælles principper for anerkendelse af sådanne uddannelser fra andre lande.

Derudover betyder det nye mandat, at EK-S kan anmode Långa Namnet om bidrag til forbedelse af møder i EK-S og MR-S på de områder, som falder inden for Långa Namnets mandat.

## ARBEJDSGRUPPENS VIRKSOMHED 2004

## Arbejdsgruppens sammensætning

### Arbejdsgruppen havde i 2004 følgende sammensætning:

|             |                                                                                                                                                                           |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Danmark     | Søren Thorning, Sundhedsstyrelsen<br>Anne Lindrup, Sundhedsstyrelsen<br>Tina González-Schelbeck/Anette Løvenkjær, Indenrigs- og Sundhedsministeriet                       |
| Finland     | Pirjo Pennanen, Rättsskyddscentralen för hälsovården<br>Marja-Liisa Niemi, Undervisningsministeriet                                                                       |
| Island      | Sólveig Gudmundsdóttir, Ministry of Health and Social Security                                                                                                            |
| Norge       | Harald Hauge, Sosial- og helsedirektoratet<br>Lars Swanström, Statens autorisasjonskontor for helsepersonell<br>Torgund Pedersen, Utdannings- og forskningsdepartementet, |
| Sverige     | Leif Gudmundson, Socialstyrelsen<br>Karin Odencrants, Utbildningsdepartementet<br>Petra Zetterberg Ferngren, Socialdepartementet                                          |
| Sekretariat | Marit Karina Buccarella, Sundhedsstyrelsen Danmark                                                                                                                        |

Fra Nordisk Ministerråd er tilknyttet rådgiver Gudrun Ahlin, afdeling for Velfærd og Næring.

I 2002 blev det besluttet, at ordførerskabet skulle gøres tre-årigt for derved at øge kontinuiteten i arbejdsgruppen. Ordførerskabet gik til Danmark. Arbejdsgruppen har i 2004 afholdt to møder. Første møde fandt sted i Oslo 27.-28. januar, mens andet mødet blev afholdt i Island i dagene 2.-3. september

Udvalgte emner, som arbejdsgruppen har koncentreret sig om, belyses specifikt nedenfor:

#### Generelt

Situationen omkring sekretariatsfunktion blev drøftet, herunder tilknytningen til Ministerrådet, og særligt Nordisk Ministerrådssekretariat (NMRS).

I diskussionen var der enighed om, at sekretariatsfunktionen, som tidligere, burde ligge hos NMRS, og at den nuværende ordning må anses som en nødløsning. Det blev besluttet at rette henvendelse til NMRS for et tilkendegive, at arbejdsgruppen forventer en bedre opfølgning af arbejdsgruppens arbejde, og at NMRS udviser et stærkere engagement i gruppens virksomhed. Med henvendelsen til NMRS blev der især fokuseret på at arbejdet i arbejdsgruppen bidrager til 1) en større nordisk samhørighed, 2) at reducere grænsehindre i Norden ved at synliggøre arbejdsprocesser og regler inden for og mellem de nordiske lande, EU-/EØS-landene og tredjelande, 3) at sikre et gennemsigtigt og smidigt nordisk arbejdsmarked inden for sundheds- og veterinærområdet og 4) at skabe et fælles grundlag for en ensartet holdning til og udmøntning af EU-direktiverne i den nationale lovgivning.

#### National information og erfaringsudveksling

Arbejdsgruppen har i 2004 fortsat samarbejdet omkring informations- og erfaringsudveksling i forbindelse med nationale spørgsmål. Eksempelvis har gruppen informeret om og drøftet det enkelte lands aktuelle uddannelses- og legitimationskrav, praksis i spørgsmål om tredjelands borgere (borgere fra lande uden for EU), ændringer i lovgivningen i de enkelte lande, ændringer inden for andre uddannelser med tilknytning til sygehusområdet, praksis og tolkning af love m.m.

## **EU/EØS (EEC) – aktuelle forhold**

Arbejdsgruppen udvekslede i 2004 erfaringer omkring EU/EØS-forhold relevante for gruppens videre arbejde. Arbejdsgruppen besluttede fortsat at holde hinanden informeret om kommissionens spørgsmål til det enkelte land og om muligt at samordne svarene.

Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer diskuteres fortsat. Forslaget tager sigte på en omfattende revision af alle direktiverne om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, således at de grundlæggende betingelser og garantier bibeholdes, samtidig med at ordningen forenkles. De nuværende direktiver om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer – de generelle EF-direktiver og EF-sektordirektiverne – ophæves således og erstattes af direktivforslaget. I denne sammenhæng er bl.a. koblingen mellem de to direktiver blevet drøftet.

Der har særligt været fokus på følgende områder<sup>1)</sup> Forslaget vedrørende tjenesteydelser, hvor der stadig er stor modstand på sundhedsområdet, herunder formodningsreglen, 2) partiel godkendelse, 3) Speciallægeanerkendelse i almen medicin /Alment praktiserende læger og 4) Forslaget om begrænsninger i automatikken for læger med specialistkompetencer, som ikke findes i samtlige medlemsstater.

Arbejdsgruppen har ligeledes diskuteret emner i forbindelse med udvidelsen af EU med 10 nye medlemslande, som trådte i kraft 1. maj 2004. Særligt problemstillinger i forbindelse med, hvordan man takler optagelsen af de nye lande har været drøftet, herunder anvendelsen af overgangsordninger i forbindelse med godkendelse af sundhedspersonale fra disse lande.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at drøftelser vedrørende EU-forhold vil komme til at fylde mere fremover, herunder bl.a. direktivforslag og de nye optagerlande.

Derudover har arbejdsgruppen drøftet spørgsmål i relation til autorisation sundhedspersonale fra tredjelande.

Arbejdsgruppen har ligeledes i 2004 diskuteret tilsynsproblematikken, dvs. fratagelsesprocedurer/registreringsprocedurer på tværs i Norden. I denne forbindelse var spørgsmål vedrørende muligheden for at udvikle fælles retningslinier i forbindelse med tilbagekaldelse af godkendelse ligeledes på dagsorden, med henblik på en stilligtagen til, hvorvidt tilsynsproblematikken skal køre videre i regi af arbejdsgruppen Långa Namnet.

## GENERELT VEDRØRENDE EU/EØS (EEC)

Arbetsgruppen har under året också hållit sig informerat och diskuterat det pågående arbetet inom EU:s ministerråd om EU-kommissionens förslag till nytt direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer (KOM (2002)119 slutlig). I maj 2004 antog rådet en politisk överenskommelse om en gemensam ståndpunkt. Rådets gemensamma ståndpunkt avvek från kommissionens förslag på flera punkter och innebär att flera av de nuvarande bestämmelserna skulle fortsätta att gälla. Detta gäller bl.a. de nuvarande bestämmelserna om automatiskt erkännande för specialistläkare. Direktivet innefattar även nya bestämmelser som ger tjänsteutövare möjlighet att under förenklade regler erbjuda tjänster under en begränsad tid i ett annat medlemsland.

Europaparlamentet skall avge sitt yttrande efter andra läsningen före sommaren 2005. Det finns stora förhoppningar att direktivet skall kunna antas inom kort. ( För mer information, se [http://europa.eu.int/prelex/detail\\_dossier\\_real.cfm?CL=sv&DossierId=172279](http://europa.eu.int/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=sv&DossierId=172279))

# INTERNETADRESSER

National lovgivning/lagstiftning mv. vedrørende  
sundhedspersonale/sjukvårdspersonal

## Danmark

Retsinformation  
Sundhedsstyrelsen  
Indenrigs- og Sundhedsministeriet

<http://www.retsinfo.dk/>  
<http://www.sst.dk>  
<http://www.im.dk>

## Finland

Finlex  
Social- och hälsovårdministeriet  
Rättsskyddscentralen för hälsovården  
Undervisningsministeriet

<http://www.finlex.fi/>  
<http://www.stm.fi/Resource.phx/sve/index.htx>  
<http://www.teo.fi>  
<http://www.minedu.fi/uvm/>

## Island

Ministry of Health and  
Social Security

<http://eng.heilbrigdisraduneyti.is/laws-and-regulations/>

## Norge

Oversikt over lover, forskrifter oa:  
Regjeringen og departementer:  
Statens helsetilsyn:  
Sosial- og helsedirektoratet:  
Statens autorisasjonskontor for  
helsepersonell:  
Statens helsepersonellnemnd  
(klageorgan for helsetilsynet og SAFH):

[www.lovdato.no](http://www.lovdato.no)  
[www.odin.no](http://www.odin.no)  
[www.helsetilsynet.no](http://www.helsetilsynet.no)  
[www.shdir.no](http://www.shdir.no)  
  
[www.safh.no](http://www.safh.no)  
  
[www.helsenemnda.no](http://www.helsenemnda.no)

## Sverige

Rixlex  
Socialdepartementet  
Socialstyrelsen  
Utbildningsdepartementet

<http://www.riksdagen.se/debatt/>  
<http://social.regeringen.se/>  
<http://www.sos.se/>  
<http://utbildning.regeringen.se/>

## **DANMARK**

## National information Danmark 2004

### *Registreringsordning for alternative behandlere (RAB)*

Der er med lov nr. 351 af 19. maj 2004 om en brancheadministreret registreringsordning for alternative behandlere og bekendtgørelse herom nr. 702 af 25. juni 2004 indført en frivillig registreringsordning for alternative behandlere<sup>1</sup>. Formålet med loven er at styrke brugernes sikkerhed, når de går til alternative behandlere.

En alternativ behandler, som er medlem af en godkendt forening, har ret til at anvende titlen registreret alternativ behandler (RAB), hvis foreningen har givet tilladelse til det.

De alternative behandleres faglige foreninger, kan søge Sundhedsstyrelsen om godkendelse. For at en forening kan blive godkendt af Sundhedsstyrelsen skal foreningen blandt andet have et klageorgan, regelsæt for god klinisk praksis, sikre at medlemmer med titlen RAB opfylder visse uddannelseskrav og give offentlig adgang til oplysninger om, hvem der har ret til titlen (RAB). Sundhedsstyrelsen offentliggør på sin hjemmeside [www.sst.dk](http://www.sst.dk) oplysninger om, hvilke foreninger styrelsen har godkendt.

### *Kvalitetskriterier for uddannelse til psykoterapeut*

Der er fastlagt kvalitetskriterier for uddannelse til psykoterapeut i Danmark i efteråret 2004. Kriterierne er udarbejdet af Socialministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Undervisningsministeriet.

Formålet med at udarbejde kvalitetskriterier for private psykoterapeutuddannelser er primært at synliggøre for borgerne hvilken kvalitet, der bør være i uddannelserne. Det formodes, at der er en vis sandsynlighed for, at de psykoterapeuter, der har en uddannelse, der opfylder kvalitetskriterierne, udøver deres virksomhed på et fagligt og etisk forsvarligt grundlag.

Psykoterapeutuddannelserne kan frivilligt lade sig evaluere af det danske evalueringsinstitut (EVA) efter de fastlagte kriterier. Uddannelsen bliver **ikke** statsanerkendt, godkendt eller lignende ved en positiv evaluering. Evalueringen er en vurdering af kvaliteten i uddannelsens faglige niveau og de organisatoriske forhold. Uddannelsen kan efter en positiv evaluering reklamere med evalueringens konklusioner, men ikke med at uddannelsen er blevet godkendt.

Formålet med evalueringerne af de private psykoterapeutuddannelser er at afgøre om de lever op til en række kvalitetskriterier. Kriterierne er defineret inden for 12 områder:

Formål

Optagelseskriterier

Uddannelsens struktur og indhold

Underviserne

Undervisningsformer

Eksamen/prøver/evaluering

Eksterne censorer

Fysiske faciliteter

Intern kvalitetssikring

Registrering af de studerende

Organisation og ledelse

Økonomi.

---

<sup>1</sup> Ved alternativ behandler forstås i loven en person, der udøver sundhedsmæssig virksomhed uden for det offentligt finansierede sundhedsvæsen, og som ikke er autoriseret til at udøve den pågældende virksomhed eller omfattet af Sundhedsstyrelsens tilsyn med den sundhedsfaglige behandling, der udføres af personer inden for sundhedsvæsenet.

### Farmaceuter

Lovgivningen er for farmaceuters vedkommende blevet rettet til lovbk. Nr. 657 af 6. juni 1984 samt uddan.bkg. til nr. 805 af 19. august 2005.

Som nyt initiativ i 2004 kan nævnes vejledning til udenlandske farmaceuter, som kan ses på Lægemiddelstyrelsens hjemmeside:

<http://www.laegemiddelstyrelsen.dk/1024/visLSArtikel.asp?artikelID=5915>

## **Information vedr. EU-spørgsmål**

*Det nye forslag til direktiv om anerkendelse af erhvervskvalifikationer:*

På det generelle område lægger Sundhedsstyrelsen vægt på, at prøvetid i det nye direktiv kan omfatte supplerende uddannelse, som det er tilfældet i de gældende direktiver i nogle af de tilfælde, hvor der er væsentlige mangler i ansøgers uddannelse og den tilsvarende danske.. Der kan således være behov for, at myndigheden fortsat kan stilles krav om at gennemføre supplerende uddannelse, hvis ansøger vælger at gennemføre prøvetid.

*De nye lande:*

Danmark modtager ansøgninger fra nye og tidligere ansøgere fra de nye lande med i sær bioanalytiker- og fysioterapeutuddannelser, der i niveau, varighed og indhold er mere end væsentlige forskellige fra de tilsvarende danske uddannelser. Det rejser spørgsmål om, hvordan sådanne ansøgere, kan anerkendes. De nævnte uddannelser er ikke omfattet af 1. generelle direktiv, og vi har ikke modtaget meddelelse fra kommissionen om, hvilke af de nye landes uddannelser, der omfattes af 2. generelle direktivs liste C.

Efter den 1. maj 2004 har Sundhedsstyrelsen modtaget et stigende antal ansøgninger om dansk autorisation fra læger uddannet i de nye EU-lande, særligt Polen og Litauen, men også fra lande som Estland, Letland, Ungarn og Tjekkiet. De læger, der kommer til Danmark fra de nye EU-lande har for manges vedkommende en baggrund som speciallæge. Der er ikke sket en markant stigning i antal ansøgninger for så vidt angår de øvrige sundhedsfaglige grupper.

Da der er stor mangel på speciallæger i Danmark har flere amter de sidste år indgået aftale med rekrutteringsbureauer om rekruttering af speciallæger fra især Polen. Langt størstedelen af de polske speciallæger, der efter den 1. maj 2004 har fået dansk autorisation som læge, er således rekrutteret til Danmark. De polske speciallæger bliver enten undervist i det danske sprog og kultur i Polen i seks måneder, inden de kommer til Danmark eller de bliver undervist i Danmark, sideløbende med ansættelse på sygehuset.

Sundhedsstyrelsen har således i 2004 autoriseret 78 polske og 29 litauiske læger. Da de danske amter fortsat har aftale om rekruttering af polske speciallæger, og da der stadig er mangel på speciallæger i Danmark, forventer Sundhedsstyrelsen en yderligere stigning i 2005 i antallet af ansøgninger fra læger uddannet i de nye EU-lande.

## Antal udstedte autorisationer i 2004 Danmark

Fordelt efter henholdsvis dansk og udenlandsk uddannelse

| Personalekategori                     | Antal med dansk uddannelse | Antal med udenlandsk uddannelse | Totalt antal autorisationer |
|---------------------------------------|----------------------------|---------------------------------|-----------------------------|
| <b>Læger</b>                          | 767                        | 303                             | 1070                        |
| <b>Tandlæger</b>                      | 112                        | 19                              | 131                         |
| <b>Sygeplejersker</b>                 | 1904                       | 106                             | 2010                        |
| <b>Farmaceuter<sup>1</sup></b>        | 180                        | 8                               | 188                         |
| <b>Fysioterapeuter</b>                | 288                        | 9                               | 297                         |
| <b>Ergoterapeuter</b>                 | 209                        | 2                               | 211                         |
| <b>Jordemødre</b>                     | 41                         | 17                              | 58                          |
| <b>Sundhedsplejersker<sup>2</sup></b> |                            | 1                               | 1                           |
| <b>Optikere</b>                       | 79                         | 1                               | 80                          |
| <b>Psykologer</b>                     | 259                        | 3                               | 262                         |
| <b>Radiografer</b>                    | 103                        | 18                              | 121                         |
| <b>Tandplejere</b>                    | 88                         | 0                               | 88                          |
| <b>Kliniske Tandteknikere</b>         | 8                          | 1                               | 9                           |
| <b>Dyrlæger</b>                       | Ikke oplyst                | Ikke oplyst                     | Ikke oplyst                 |
| <b>Kiropraktorer</b>                  | 27                         | 5                               | 32                          |
| <b>Fodterapeuter</b>                  | 81                         | 0                               | 81                          |
| <b>Bioanalytokere</b>                 | 219                        | 2                               | 221                         |

<sup>1</sup> Dansk uddannede farmaceuters eksamensbevis giver ret til at arbejde på apotek eller sygehusapotek. Udenlandsk uddannede farmaceuter skal have tilladelse for at kunne få ansættelse på dansk apotek, jf. Apotekerloven

<sup>2</sup> Autoriseres ikke, men udenlandske sundhedsplejersker får tilladelse af Sundhedsstyrelsen til erhvervsudøvelse som sundhedsplejerske

## Flytningsoversigt Danmark 2004

Antal udstedte autorisationer i 2004 på grundlag af udenlandsk uddannelse fordelt efter personalekategori og land

| Personalekategori               | Total med ikke nordisk uddannelse | Total med nordisk uddannelse | Heraf fra:<br>Finland | Island      | Norge       | Sverige     | Total med udenlandsk uddannelse |
|---------------------------------|-----------------------------------|------------------------------|-----------------------|-------------|-------------|-------------|---------------------------------|
| Læger                           | 250                               | 52                           | 3                     | 3           | 10          | 37          | 303                             |
| Tandlæger                       | 13                                | 6                            | 0                     | 2           | 1           | 3           | 19                              |
| Sygeplejersker                  | 42                                | 64                           | 5                     | 10          | 12          | 37          | 106                             |
| Farmaceuter                     | 7                                 | 1                            | 0                     | 0           | 1           | 0           | 8                               |
| Fysioterapeuter                 | 5                                 | 4                            | 0                     | 0           | 3           | 1           | 9                               |
| Ergoterapeuter                  | 0                                 | 2                            | 0                     | 0           | 0           | 2           | 2                               |
| Jordemødre                      | 5                                 | 12                           | 1                     | 0           | 2           | 9           | 17                              |
| Sundhedsplejersker <sup>1</sup> | 0                                 | 1                            | 0                     | 0           | 1           | 0           | 1                               |
| Optikere                        | 1                                 | 0                            | 0                     | 0           | 0           | 0           | 1                               |
| Psykologer                      | 2                                 | 1                            | 0                     | 0           | 0           | 1           | 3                               |
| Radiografer                     | 9                                 | 9                            | 0                     | 4           | 1           | 4           | 18                              |
| Plejere <sup>2</sup>            |                                   |                              |                       |             |             |             |                                 |
| Tandplejere                     | 0                                 | 0                            | 0                     | 0           | 0           | 0           | 0                               |
| Kliniske Tandteknikere          | 0                                 | 0                            | 0                     | 0           | 0           | 0           | 0                               |
| Sygehjælpere <sup>3</sup>       |                                   |                              |                       |             |             |             |                                 |
| Dyrlæger                        | Ikke oplyst                       | Ikke oplyst                  | Ikke oplyst           | Ikke oplyst | Ikke oplyst | Ikke oplyst | Ikke oplyst                     |
| Kiropraktorer                   | 5                                 | 0                            | 0                     | 0           | 0           | 0           | 5                               |
| Fodterapeuter                   | 0                                 | 0                            | 0                     | 0           | 0           | 0           | 0                               |
| Bioanalytikere                  | 1                                 | 1                            | 0                     | 0           | 1           | 0           | 2                               |

**Læger:** Mens det samlede antal udenlandsk uddannede læger, der opnår dansk autorisation i en år-række har været stigende, har antallet af nordiske læger de seneste år været stabilt på 50-60 læger om året.

<sup>1</sup> Autoriseres ikke, men udenlandske sundhedsplejersker får tilladelse af Sundhedsstyrelsen til erhvervsudøvelse som sundhedsplejerske

<sup>2</sup> Autoriseres ikke. Ordningen med udstedelse af tilladelse til erhvervsudøvelse ophørte per 1. juli 2002

<sup>3</sup> Autoriseres ikke. Ordningen med udstedelse af tilladelse til erhvervsudøvelse ophørte per 1. juli 2002

## Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Danmark

| Erhvervs-Gruppe                       | Autorisationslov/lovbkg.; nr./dato | Normeret studietid                                                      | Omfattet af N.O. |
|---------------------------------------|------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Læger                                 | 272/190401*                        | 6 år<br>+ 18 mdr. turnus                                                | +                |
| Tandlæger                             | 276/260576*                        | 5 år +<br>1 års turnus                                                  | +                |
| Syge-<br>Plejersker                   | 759/141190*                        | 3¾ og<br>3½ år<br>professionsbachelor* (ny<br>uddannelse)               | +                |
| Farmaceuter                           | 657/06061984*<br>805/19082005*     | 5 år                                                                    | +                |
| Fysio-terapeuter                      | 631/300891*                        | 1) 3 år og<br>2) 3½ år professionsbachelor                              | +                |
| Ergo-terapeuter                       | 631/300891*                        | 1) 3 år og<br>2) 3½ år professionsbachelor                              | +                |
| Jorde-<br>mødre                       | 671/131278*                        | 1) 3 år og<br>2) 3½ år<br>professionsbachelor                           | +                |
| Sundheds-<br>plejerske                | Ingen                              | Grunduddannelse til sygeple-<br>jerske samt 1 års videreud-<br>dannelse | +                |
| Optikere                              | 379/180594*                        | 4½ år                                                                   | +                |
| Psyko-<br>loger                       | 132/270204*                        | 5 år                                                                    | +                |
| Radio-<br>grafer                      | 252/0802002*                       | 3 år og<br>3½ år<br>professionsbachelor*                                | +                |
| Plejere                               | Ingen                              | 1-årig sygehjælperuddannel-<br>se + 31 uger                             | +                |
| Tandplejere                           | 498/120696*                        | 2½ år                                                                   | +                |
| Klinik-<br>assistenter                | Ingen                              | 3 år                                                                    | +                |
| Labora-<br>torietand-<br>teknikere    | Ingen                              | 2½                                                                      | +                |
| Kliniske<br>tand-<br>teknikere        | 100/140379*                        | 4½ år (2 års overbygning på<br>laboratorie-tandtekniker<br>uddannelsen) | +                |
| Syge-<br>hjælpere                     | Ingen                              | 1 år (teori 12 uger + praktik<br>36 uger)                               | +                |
| SOSU-<br>assistenter                  | Ingen                              | 1 års social- og sundheds-<br>medhjælper uddannelse + 1½<br>år          | +                |
| Dyrlæger                              | 433/090304*                        | 5½ år                                                                   | +                |
| Kiro-<br>praktorer                    | 415/060691*                        | 5 år + 1 års kiropraktor-<br>assistent-tjeneste                         | +                |
| Fod-<br>terapeuter                    | 142/260472*                        | 1½ år                                                                   | +                |
| Hospital-<br>tekniske assisen-<br>ter | Ingen                              | 2½ år                                                                   | -                |
| Erhvervs-                             | Autorisationslov/                  | Normeret                                                                | Omfattet         |

| <b>gruppe</b>                          | <b>lovbkg.; nr./dato</b>   | <b>studietid</b>                                                                                                                                           | <b>af N.O.</b> |
|----------------------------------------|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| Bandagister                            | NY – Lov nr. 431/100603    | 5½ år (½ års grundskole + 3 års udd. i Sverige + 2 års turnus)                                                                                             | -              |
| Hospitals-fysikere                     | Ingen                      | Udd. til f.eks. cand.scient./cand.polyt. efterfulgt af en overbygning af mindst 3 års varighed                                                             | -              |
| Bioanalytikere/<br>Hospitalslaboranter | 253/0805002                | 1) 3½ år og<br>2) 3½ år professionsbachelor                                                                                                                | +              |
| Kliniske diætister                     | 307/240496*                | 1) Uddannelse som økonoma- eller ernærings- og husholdningsøkonom efterfulgt af 1 års uddannelse + 1 års suppl. uddannelse<br>2) 3½ år professionsbachelor | -              |
| Perfusio-<br>nister                    | Ingen autorisationsordning | Uddannelse som sygeplejerske, hospitalslaborant, læge eller ingeniør + 2 års overbygningsuddannelse                                                        | -              |

\* = med senere ændringer

## **FINLAND**

## National information Finland 2004

Det s.k. nationella hälsoprojektet för tryggheten av hälso- och sjukvården i framtiden, som nämndes redan i två förra årsrapporter, har kommit till en fas av implementation. År 2004 gav statsrådet en förordning om förverkligande av rätten att få vård och om regionalt samarbete. Förordningen trädde i kraft 1.3.2005. Den s.k. vårdgarantin skall trygga tillgång till vård inom viss tid, bereda enhetliga grunder för vård och främja rättvisa, jämlikhet och transparens beträffande tillgång till vård.

Universitetens examenstruktur och dimensionering har förändrats. Statsrådet utfärde en förordning om universitetsexamina (794/2004) 19.8.2004. Förordningen omfattar alla lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga och konstnärliga påbyggnadsexamina som avläggs vid universitetet. Bestämmelser om de yrkesinriktade påbyggnadsexamina som avläggs vid universiteten och som har separata förordningar (specialläkareexamen, specialtandläkareexamen, specialveterinäreexamen) utfärdas separat.

Genom statsrådets förordning upphävs bland annat

- förordningen om medicinska examina (762/1975),
- förordningen om odontologiska examina (290/1976),
- förordningen om veterinärmedicinska examina (298/1978),
- förordningen om farmaceutiska examina (246/1994),
- förordningen om psykologiska examina (318/1996) och
- förordningen om humanistiska och naturvetenskapliga examina (221/1994).

I de upphävda förordningarna finns dock bestämmelser som fortfarande tillämpas. Bestämmelserna gäller specialiseringsutbildning av farmaceuter och specialiseringsutbildningar som ingår i licentiatexamen:

- 5 a och 14 a § i förordningen om farmaceutiska examina (246/1994); specialiseringsutbildning för farmaceuter och specialiseringsutbildning för provisorer
- 14 § i förordningen om psykologiska examina (318/1996); specialpsykologutbildning
- 14 a § i förordningen om humanistiska och naturvetenskapliga examina (221/1994); utbildning för specialterapeut och specialiseringsutbildning för sjukhusgenetiker, sjukhusfysiker, sjukhuskemister, sjukhusmikrobiologer och sjukhuscellbiologer.

Statsrådets förordning om universitetsexamina träder i kraft 1.8.2005. Examenstruktur i två steg (lägre högskoleexamen är på grund av högre högskoleexamen) tas i bruk vid alla grundutbildningar med undantag av medicine licentiatexamen och odontologie licentiatexamen, i vilka examen kan ordnas i ett steg (lägre högskoleexamen ingår inte i utbildningen).

Utbildningen omfattar sammanlagt 360 studiepoäng (minst sex år) i medicine licentiatexamen, 330 (fem och ett halvt år) i psykologie licentiatexamen och 300 i andra utbildningar. Farmaceututbildningen omfattar 180 (tre år) poäng.

## Information vedr. EU-spørgsmål

Förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer (KOM(2002)119 slutlig) har varit föremål för officiella och inofficiella ställningstaganden, särskilt propositionens artikel 5(2) om principen om friheten att tillhandahålla tjänster och yrkesverksamhet under färre än sexton veckor per år i en medlemsstat. Man har försökt hitta metoder att säkra patientsäkerheten inom hälsovården.

#### Legitimationer – autorisationer och flyttningsöversikten

Antalet utländska läkare, tandläkare och sjukskötare med icke-nordisk utbildning har stigit betydligt jämfört med år 2003. Detta beror främst på det estniska medlemskapet i Europeiska Unionen fr.o.m. 1.5.2004, efter vilket datum det har kommit 88 läkare, 154 specialläkare, 9 tandläkare och 19 sjuksköterskor under år 2004 från Estland. Rättsskyddscentralen för hälsovården har byggt upp samarbete med Estlands respektive myndighet Tervishoiuamet, som i sin tur har varit mycket intresserad om att få information om estniska läkare, som har kommit till Finland.

Också antalet läkare med nordisk utbildning har stigit, främst från Sverige (67), av vilka 17 är finska medborgare, som har studerat i Sverige.

Efter beslutet år 2002 har Rättsskyddscentralen för hälsovården nationellt legitimerat en del barnmorskor och hälsovårdare också som sjuksköterskor. I årets statistik finns därför en del personer från dessa yrkesgrupper också i antalet sjuksköterskor. F.o.m. 2005 kommer alla nyutbildade barnmorskor och hälsovårdare att få även legitimation som sjuksköterska.

## Antal udstedte autorisationer i 2004 Finland

Fordelt efter henholdsvis national og udenlandsk uddannelse

| Personalekategori  | Antal med national uddannelse | Antal med udenlandsk uddannelse | Totalt antal autorisationer |
|--------------------|-------------------------------|---------------------------------|-----------------------------|
| Läkare             | 444                           | 184                             | 628                         |
| Tandläkare         | 53                            | 31                              | 84                          |
| Provisorer         | 90                            | 4                               | 94                          |
| Psykologer         | 225                           | 6                               | 231                         |
| Receptarier        | 323                           | 1                               | 324                         |
| Talterapeuter      | 41                            | 2                               | 43                          |
| Näringsterapeuter  | 14                            | -                               | 14                          |
| Ergoterapeuter     | 126                           | -                               | 126                         |
| Barnmorskor        | 144                           | -                               | 144                         |
| Hälsovårdare       | 476                           | 1                               | 477                         |
| Laboratorieskötare | 116                           | 1                               | 117                         |
| Optiker            | 66                            | 2                               | 68                          |
| Röntgenskötare     | 90                            | -                               | 90                          |
| Fysioterapeuter    | 342                           | 5                               | 347                         |
| Sjukskötare        | 2228                          | 40                              | 2268                        |
| Tandhygienister    | 72                            | -                               | 72                          |
| Tandtekniker       | 15                            | -                               | 15                          |

Antalen inom parentes innehåller också tillstånd till yrkesutövning

## Flytningsoversigt Finland 2004

Antal udstedte autorisationer i 2004 på grundlag af udenlandsk uddannelse fordelt efter personalekategori og land

| Personalekategori  | Total med ikke nordisk uddannelse | Total med nordisk uddannelse | Heraf fra: Land Sverige | Land Danmark | Land Norge |
|--------------------|-----------------------------------|------------------------------|-------------------------|--------------|------------|
| Läkare             | 114                               | 70                           | 67                      | 1            | 2          |
| Tandläkare         | 23                                | 8                            | 7                       | -            | -          |
| Provisorer         | 3                                 | 1                            | 1                       | -            | -          |
| Receptarier        | 1                                 | -                            | -                       | -            | -          |
| Talterapeuter      | 1                                 | 1                            | 1                       | -            | -          |
| Näringsterapeuter  | -                                 | -                            | -                       | -            | -          |
| Ergoterapeuter     | -                                 | -                            |                         |              |            |
| Barnmorskor        | -                                 | -                            |                         |              |            |
| Hälsovårdare       | 1                                 | -                            |                         |              |            |
| Laboratorieskötare | 1                                 | -                            |                         |              |            |
| Optiker            | 1                                 | 1                            | 1                       | -            | -          |
| Röntgenskötare     | -                                 | -                            |                         |              |            |
| Fysioterapeuter    | 3                                 | 2                            | 2                       | -            | -          |
| Sjukskötare        | 26                                | 14                           | 9                       | 1            | 4          |
| Tandhygienister    | -                                 | -                            |                         |              |            |
| Tandtekniker       | -                                 | -                            |                         |              |            |

## Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Finland

| Yrkesgruppe /<br>Utbildningsbenævnelse                                                                                                      | Lag                                                                   | Utbildningens<br>længde | Nordisk<br>øverens-<br>kommelse |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-------------------------|---------------------------------|
| <b>1) Lag (559/1994) och förordning (564/1994) om yrkesbildade personer inom hälso- och sjukvården gäller alla nedannämnda yrkesgrupper</b> |                                                                       |                         |                                 |
| Läkare                                                                                                                                      | Förordning om medicinska examina (762/1975)                           | 6 år                    | +                               |
| Specialläkare                                                                                                                               | Förordning om specialläkarexamen (678/1998)                           | 5/6 år                  | –                               |
| Allmänläkare                                                                                                                                | Förordning om tilläggstudier för läkare inom primärvården (1435/1993) | 2 år                    | –                               |
| Tandläkare                                                                                                                                  | Förordning om odontologiska examina (290/1976)                        | 5 år                    | +                               |
| Specialtandläkare                                                                                                                           | Förordning om specialtandläkarexamen (629/1984)                       | 3/6 år                  | –                               |
| Farmaceuter                                                                                                                                 | Förordning om farmaceutiska examina (246/1994)                        | 3 år                    | +                               |
| Provisor                                                                                                                                    |                                                                       | 5 år                    | +                               |
| Psykologer                                                                                                                                  | Förordning om psykologiska examina (318/1996)                         | 5,5 år                  | +                               |
| Sjukskötare                                                                                                                                 | Lag om yrkeshögskolestudier (255/1995)                                |                         |                                 |
| Sjukskötare (YH)                                                                                                                            | Förordning om yrkeshögskolestudier (256/1995)                         | 3,5 år                  | +                               |
| Fysioterapeut                                                                                                                               | se sjukskötare                                                        | 3,5 år                  | +                               |
| Fysioterapeut (YH)                                                                                                                          |                                                                       |                         |                                 |
| Ergoterapeut                                                                                                                                | se sjukskötare                                                        | 3,5 år                  | +                               |
| Ergoterapeut (YH)                                                                                                                           |                                                                       |                         |                                 |
| Fotterapeut                                                                                                                                 | se sjukskötare                                                        | 3,5 år                  | +                               |
| Fotterapeut (YH)                                                                                                                            |                                                                       |                         |                                 |
| Barnmorskor                                                                                                                                 | se sjukskötare                                                        | 4,5 år                  | +                               |
| Barnmorskor (YH)                                                                                                                            |                                                                       |                         |                                 |
| Hälsovårdare                                                                                                                                | se sjukskötare                                                        | 4 år                    | +                               |
| Hälsovårdare (YH)                                                                                                                           |                                                                       |                         |                                 |
| Optiker                                                                                                                                     | se sjukskötare                                                        | 3,5 år                  | +                               |
| Optometriker(YH)                                                                                                                            |                                                                       |                         |                                 |
| Röntgenskötare                                                                                                                              | se sjukskötare                                                        | 3,5 år                  | +                               |
| Röntgenskötare (YH)                                                                                                                         |                                                                       |                         |                                 |
| Tandhygienist                                                                                                                               | se sjukskötare                                                        |                         |                                 |
| Tandhygienist (YH)                                                                                                                          |                                                                       | 3,5 år                  | +                               |
| Munhygienist (YH)                                                                                                                           |                                                                       |                         |                                 |
| Tandtekniker                                                                                                                                | se sjukskötare                                                        | 3,5 år                  | +                               |
| Tandtekniker (YH)                                                                                                                           |                                                                       |                         |                                 |

| Yrkesgrupp /<br>Utbildningsbenämning                                     | Lag                                                                                                                                       | Utbildningens<br>längd | Nordisk<br>överens-<br>kommelse |
|--------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------------|
| Utbildade kiropraktorer                                                  | –                                                                                                                                         | –                      | +                               |
| Närvårdare                                                               | Lag (630/1998) och förordning (811/1998) om yrkesutbildning och lag (631/1998) och förordning (812/1998) om yrkesinriktad vuxenutbildning | 3 år                   | +                               |
| Laboratorieskötare<br>Bioanalytiker (YH)                                 | se sjukskötare                                                                                                                            | 3,5 år                 | +                               |
| Ortopedtekniker<br>ortopedtekniker (YH)                                  | se sjukskötare                                                                                                                            | 3 år<br>3,5 år         | –                               |
| Utbildade massörer                                                       | Lag (631/1998) och förordning (812/1998) om yrkesinriktad vuxenutbildning                                                                 | –                      | –                               |
| Talterapeuter                                                            | Förordning om humanistiska och naturvetenskapliga examina (221/1994)                                                                      | 5 år                   | +                               |
| Näringsterapeuter                                                        | Förordning om examina i hälsovetenskaper (628/1997)                                                                                       | 5 år                   | –                               |
| Psykoterapeuter                                                          | Grävande specialutbildning: psykolog eller läkare + 6 år<br>Specialutbildning: tillämplig examen i hälsovård + 3 år                       |                        | –                               |
| Utbildade naprapater (YH)                                                | se sjukskötare                                                                                                                            | 4 år                   | –                               |
| Utbildade osteopater (YH)                                                | se sjukskötare                                                                                                                            | 4 år                   | –                               |
| Sjukhusfysiker                                                           | Dipl.ing. eller fil.mag. + 5 års praktik + teoretiska studier                                                                             |                        | –                               |
| Sjukhuskemister                                                          | Dipl.ing. eller fil.mag. + 5 års praktik + teoretiska studier                                                                             |                        | –                               |
| Sjukhusgenetiker                                                         | Fil.kand. + 5 års praktik + teoretiska studier                                                                                            |                        | –                               |
| Sjukhusmikrobiologer                                                     | Fil.kand. eller agr. o. forst. kand. + 5 års praktik + teoretiska studier                                                                 |                        | –                               |
| Sjukhuscellbiologer                                                      | Fil.kand. + 5 års praktik + teoretiska studier                                                                                            |                        | –                               |
| Fotvårdare, mentalvårdare,<br>primärskötare, tandskötare                 | Intagning har upphört fr.o.m. 1.8.1995                                                                                                    | 2,5/1,5 år             | +                               |
| Barnskötare, konditionsskötare,<br>medikalvaktmästare-<br>ambulansförare | Intagning har upphört fr.o.m. 1.8.1995                                                                                                    | 2,5/1,5 år             | –                               |
|                                                                          |                                                                                                                                           |                        |                                 |

| Yrkesgrupp /<br>Utbildningsbenämning                                                                                    | Lag                                                                  | Utbildningens<br>längd | Nordisk<br>överens-<br>kommelse |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------------|
| 2) Lag om utövning av veterinäryrket (29/2000)                                                                          |                                                                      |                        |                                 |
| Veterinärer                                                                                                             | Förordning om veterinärmedicinska examina (298/1978)                 | 6 år                   | +                               |
|                                                                                                                         | Förordning om specialveterinärexamen (275/2000)                      | 4 år                   | –                               |
| 3) Specialiseringsutbildning                                                                                            |                                                                      |                        |                                 |
| Specialiseringsutbildning för farmaceuter                                                                               | Förordning om farmaceutiska examina (246/1994)                       |                        | –                               |
| Specialiseringsutbildning för provisorer                                                                                | Förordning om farmaceutiska examina (246/1994)                       |                        | –                               |
| Specialpsykologutbildning                                                                                               | Förordning om psykologiska examina (318/1996)                        |                        | –                               |
| Utbildning till specialterapeut                                                                                         | Förordning om humanistiska och naturvetenskapliga examina (221/1994) |                        | –                               |
| Specialiseringsutbildning för sjukhusgenetiker, sjukhusfysiker, sjukhuskemist, sjukhusmikrobiolog och sjukhuscellbiolog | Förordning om humanistiska och naturvetenskapliga examina (221/1994) |                        | –                               |
| 4) Lag om yrkeshögskolestudier 255/1995 och förordning om yrkeshögskolestudier 256/1995                                 |                                                                      |                        |                                 |
| Förstavårdare (YH)                                                                                                      | se sjukskötare                                                       | 4 år                   | –                               |
| Geronom (YH)                                                                                                            | se sjukskötare                                                       | 3,5 år                 | –                               |
| Rehabiliteringsrådgivare (YH)                                                                                           | se sjukskötare                                                       | 3,5 år                 | –                               |
| 5) Lag (631/1998) och förordning (812/1998) om yrkesinriktad vuxenutbildning                                            |                                                                      |                        |                                 |
| Yrkesexamen i fotvård                                                                                                   |                                                                      |                        | –                               |
| Yrkesexamen för ambulansförare                                                                                          |                                                                      |                        | –                               |
| Yrkesexamen för instrumentskötare                                                                                       |                                                                      |                        | –                               |
| Specialyrkesexamen för massör                                                                                           |                                                                      |                        | –                               |

| <b>Yrkesgrupp /<br/>Utbildningsbenämning</b> | <b>Lag</b> | <b>Utbildningens<br/>längd</b> | <b>Nordisk<br/>överens-<br/>kommelse</b> |
|----------------------------------------------|------------|--------------------------------|------------------------------------------|
| Specialyrkesexamen för<br>psykiatrisk vård   |            |                                | –                                        |
| Specialyrkesexamen för<br>gipsbindning       |            |                                | –                                        |

## ISLAND

## National information Island 2004

Arbejdet i et udvalg til udredning af alternativ behandling i Islands er nu færdigt. Lovforslag om registreringsordning for alternative behandlere er allerede fremsat i Althingi og anses at blive accepteret nu i mai. I Island er forslaget kaldt lovforslag om "græðara" som er et gammelt islandsk ord om alternative benhandlere. Lovforslagets formål er som i Danmark og Norge at udføre frivillig brancheadministeret registreringsordning for alternative behandlere (græðara) med henblik på at styrke brugerens sikkerhed. Lovforslaget indeholder definition af behandling mod alvorlige sygdomme og hvorvidt en alternativ behandler kan behandle dem.

Med lovforslaget skabes der lovramme omkring virksomheden samt et tilsynssystem for at styrke brugernes sikkerhed ved anvendelsen af alternativ behandling.

### Ny speciallægeordning:

Det er blevet nedsat et formelt udvalg til udredning af en ny speciallægeordning i Island. Udvalget skal udsede nye regler som skal definere indholdet af speciallægeuddannelse i Island.

### Osteopater:

Osteopater er nu autoriseret i Island enligt bekendtgørelse nr. 229/2005 om ostepater. Det gøres krav til fire års uddannelse som skal være bachelor of science grad eller lignende

### Sygehjælpere:

De islandske sygehjælpere kræver nu ændringer i lov om sygehjælpere i Island. Sygehjælperforeningen hevder at andre nordiske sygehjælpere kan udøve en bredere virksomhed en i Island selvom uddannelsen ikke er så forskellig.

### Hospital Laboranter – Bioanalytikere

Bioanalytikere (isl. Meinatækna) har ønsket at få ændret deres navn til lífeindafræðingur. Grunden til navneændringen er at bl. a. at navnet er siden 1980 og siden da er der blevet store ændringer i uddannelsen af bioanalytikere som nu er bachelor of science uddannelse i Island. Et lovforslag er nu i Althingi om dette og anses at blive accepteret nu i foråret. Flere ændringer er i lovforslaget bl.a. er det blevet taget ud af loven at bioanalytikere kun kan arbejde under ansvar af en læge.

### Optikere:

Med lovændring af lov om optikere og bekendtgørelse om optikers uddannelse og begrænsning af deres tilladelse til at foretage synsprøver så har islandske optikere som har tilstrækkelig uddannelse nu ret til at foretage synsprøver. Uddannelsekravet er 3 års universitetsuddannelse. Bekendtgørelsen setter dog vise begrænsninger for at optikere foretager synsprøver f.eks. hos børn under 12 år o.s.v.

## Information vedr. EU-spørgsmål

Ministeriet har faet mange ansøgelsers fra tidligere ansøgere som vil fa deres tidligere ansøgning behandlet igen nu da hjemlandet er blevet medlem af EU. Der er mange problemer som opstar bade pa grund af at man ikke har faet information fra de nye lande om f. eks. hvem er competent authority i landet men ogsa pa grund af at uddannelsen er forskellig og problemer med behandling af aquired rights.

## Antal udstedte autorisationer i 2004 Island

Fordelt efter henholdsvis national og udenlandsk uddannelse

| Personalekategori              | Antal med national uddannelse | Antal med udenlandsk uddannelse | Totalt antal autorisationer |
|--------------------------------|-------------------------------|---------------------------------|-----------------------------|
| Sygeplejersker                 | 105                           | 12                              | 117                         |
| Jordemødre                     | 11                            | 1                               | 12                          |
| Fysioterapeuter                | 14                            | 25                              | 39                          |
| Ergoterapeuter                 | 12                            | 3                               | 15                          |
| Omsorgspedagoger               | 18                            | 2                               | 20                          |
| Socialrådgivere                | 12                            | 1                               | 13                          |
| Social- og sundhedsassistenter | 113                           | 8                               | 121                         |
| Psykologer                     | 10                            | 10                              | 20                          |
| Læger                          | 30                            | 25                              | 55                          |
| Tandlæger                      | 4                             | 1                               | 5                           |
| Farmaceuter                    | 8                             | 0                               | 8                           |
| Optikere                       |                               | 1                               | 1                           |
| Farmaceuter assistanter        | 13                            | 0                               | 13                          |
| Radigrafer                     | 3                             |                                 | 3                           |
| Ambulanceførere                | 33                            | 2                               | 35                          |
| Fodterapeuter                  |                               | 2                               | 2                           |
| Logpedere                      |                               | 1                               | 1                           |

## Flytningsoversigt Island 2004

Antal udstedte autorisationer I 2004 på grundlag af udenlandsk uddannelse fordelt efter personalekategori og land

| Personalekategori | Total med ikke nordisk uddannelse | Total med nordisk uddannelse | Heraf fra: Land Danmark | Land Sverige | Land Norge | Land Finland | Total med udenlandsk uddannelse |
|-------------------|-----------------------------------|------------------------------|-------------------------|--------------|------------|--------------|---------------------------------|
| Sygeplejersker    | 2                                 | 11                           | 7                       | 0            | 4          |              | 13                              |
| Fysioterapeuter   | 18                                | 7                            | 7                       | 0            | 0          |              | 25                              |
| Ergoterapeuter    | 1                                 | 2                            | 2                       | 0            | 0          |              | 3                               |
| Omsorgspedagoger  | 0                                 | 2                            | 2                       | 0            | 0          |              | 2                               |
| Socialrådgivere   | 0                                 | 1                            | 0                       | 0            | 1          |              | 1                               |
| Psykologer        | 6                                 | 4                            | 3                       | 1            | 0          |              | 10                              |
| Læger             | 8                                 | 16                           | 3                       | 3            | 10         |              | 24                              |
| Tandlæger         |                                   |                              |                         |              |            |              |                                 |
| Farmaceuter       |                                   |                              |                         |              |            |              |                                 |
| Optiker           | 1                                 | 0                            | 0                       | 0            | 0          |              | 1                               |
| Fodterapeuter     |                                   | 2                            | 1                       | 0            | 1          |              | 2                               |

# Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Island

- A. Erhvervstitel
- B. Uddannelseslængde
- C. Omfattet af N.O. +

## 1. Læge.

- A. Erhvervstitel på islandsk er = Læknir.  
Lægeloven nr. 53/1988 og reglement nr 305/1997, med ændr. nr. 340/1999.
- B. Uddannelseslængde er 7 års universitetsuddannelse hvoraf 1 år er turnus uddannelse.
- C. Omfattet af N.O. +

## 2. Tandlæge.

- A. Erhvervstitel på islandsk er = Tannlæknir.  
Lov om tandlæger nr. 38/1985. Reglement nr. 402/1986 med ændr. nr. 358/1988 og nr. 184/2001
- B. Uddannelseslængde 6 års universitetsuddannelse.
- C. Omfattet af N.O. +

## 3. Jordemoder.

- A. Erhvervstitel på islandsk er = Ljósmóðir.  
Lov om jordemødre nr. 67/1984. Reglement nr. 103/1933 med ændr. nr. 225/1974 og nr. 169/1986.
- B. Uddannelseslængde 2 års universitetsuddannelse efter leg. som sygeplejerske.
- C. Omfattet af N.O. +

## 4. Sygeplejerske.

- A. Erhvervstitel på islandsk er = Hjúkrunarfræðingur.  
Sygeplejerskeoven nr. 8/1974. Reglement nr. 426/1993.
- B. Uddannelseslængde er 4 års universitetsuddannelse.
- C. Omfattet af N.O. +

## 5. Provisor.

- A. Erhvervstitel på islandsk er = Lyfjafræðingur.  
Lov om provisorer nr. 35/1978. Reglement nr. 449/1978.
- B. Uddannelseslængde er 5 års universitetsuddannelse og 9 måneder (arbejd) på apotek.
- C. Omfattet af N.O. +

## 6. Assisterende farmaceut (receptar).

- A. Erhvervstitel på islandsk er = Aðstoðarlyfjafræðingur.  
Lov om provisorer nr. 35/1978.
- B. Uddannelseslængde var 3 års universitetsuddannelse, (exam pharm). Denne uddannelse findes ikke længere i Island.
- C. Omfattet af N.O. +

## 7. Fysioterapeut.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Sjúkrahjálf.  
Lov om Fysioterapeuter nr. 58/1976. Reglement nr. 318/2001.
- B. Uddannelseslængde: 4 års universitetsuddannelse.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 8. Socialpædagog (socionon).

- A. Erhvervstitel på islandsk = Félagsráðgjafi.  
Lov om socialpædagoger nr 95/1991. Reglemente nr. 555/1999.
- B. Uddannelseslængde: 3 års universitetsuddannelse.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 9. Ergoterapeut.

- A. Erhvervstitel på islandsk er = iðjupjálfi  
Lov om Ergoterapeuter nr. 75/1977.
- B. Uddannelseslængde: 3 års universitetsuddannelse.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 10. Verneplejer.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Þroskabjálfi  
Lov om Verneplejere nr. 18/1978. Reglement nr. 215/1987.
- B. Uddannelse: 3 år, universitetsuddannelse.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 11. Hospitals laborant.

- A. Erhvervstitel på islandsk er = Meinatæknir  
Lov om Laboranter nr. 99/1980. Reglemente nr. 186/1976 med æner. nr. 445/1979.
- B. Uddannelse: 3 år på universitetsniveau.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 12. Optiker.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Sjónækjafraðingur.  
Lov om Optikere nr. 17/1984.
- B. Uddannelse: Optikeruddannelse findes ikke i Island.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 13. Røntgenassistent.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Geislafræðingur.  
Reglement om Røntgenassistenter nr. 185/2001.
- B. Uddannelse: 3 års uddannelse på universitetsniveau.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 14. Sygehjælper.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Sjúkraliði.  
Lov om sygehjælpere nr. 58/1984. Reglement nr. 897/2001.
- B. Uddannelse: 3 år, ikke på universitetsniveau.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 15. Mattekniker (køkkenassistent).

- A. Erhvervstitel på islandsk = Matartæknir.  
Reglement nr. 27/1989 om Mattekniker med ændr.nr. 374/1993.
- B. Uddannelse: 2 år, ikke på universitetsniveau.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 16. Apotekerassistent.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Lyfjartæknir. Reglement nr. 199/1983, med ændr. nr. 379/1992 og reglemente om apotekerassistent uddannig nr. 395/1992.

- B. Uddannelse: 2 år og 6 måneder på apotek.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 17. Sjukmassör.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Sjúkranuddari.  
Reglement nr. 204/1987, med ændr. nr. 285/1989.
- B. Uddannelse: ingen uddannelse i Island. (for godkendelse Island krævs 2-3 års universitetsuddannelse.)
- C. Omfattet af N.O. -

#### 18. Lægesekretær.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Læknaritari. Reglement nr. 161/1987, med endr. nr. 425/1987, 162/1988 og nr 325/1991.
- B. Uddannelse: 2 års skole efter studentereksamen. Ikke universitetsniveau.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 19. Livsmedelstekniker.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Matvælafræðingur. Reglement nr. 432/1987 med ændr. nr. 163/1988, nr. 10/1989 og nr. 418/1989.
- B. Uddannelse: 3 års universitetsuddannelse. Ikke uddannelse i Island.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 20. Näringsfysiolog.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Næringafræðingur.  
Reglement nr. 46/1987.
- B. Uddannelse: 3 års universitetsuddannelse, Ingen uddannelse i Island.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 21. Dietist.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Næringaráðgjafi.  
Reglement nr. 47/1987.
- B. Uddannelse: 3 års universitetsuddannelse, ingen uddannelse i Island.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 22. Ambulansfører.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Sjúkraflutningamaður.  
Reglement nr. 504/1986 med ændr. nr. 39/1989.
- B. Uddannelse: 110 timmars kursus.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 23. Tandplejer.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Tannfræðingur.  
Reglement nr. 638/1987.
- B. Uddannelse: 2 år, ingen uddannelse i Island. Fleste islandske tandplejere er uddannet i Danmark.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 24. Økonoma.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Matarfræðingur á heilbrigðisstofnunum. Reglement nr. 372/1993.

- B. Uddannelse: 2 år efter studentereksamen.
- C. Omfattet af N.O. -

#### 25. Logopeder.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Talmeinafræðingur  
Reglement nr. 618/1987 med ændr. nr. 480/1988.
- B. Uddannelse: 3 års universitetsuddannelse, ikke uddannelse i Island.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 26. Kiropraktor.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Hnykkir. Reglement nr. 60/1990.
- B. Uddannelse: 4 år, ikke uddannelse i Island.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 27. Tandlægeassistent.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Aðstoðarmenn tannlækna. Tanntæknar Reglement nr. 258/1990 med ændr. nr. 259/1998.
- B. Uddannelse: 2 år, ikke universitetsuddannelse.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 28. Fodterapeut.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Fótaaðgerðafræðingur  
Reglement nr. 184/1991
- B. Uddannelse: Ikke uddannelse i Island.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 29. Psykologer.

- A. Erhvervstitel på islandsk = Sálfræðingur. Lov om Psykologer nr. 40/1976. Reglement nr. 158/1990.
- B. Uddannelse: Cand psyk.
- C. Omfattet af N.O. +

#### 30. Biologer i helse- og sjukvård.

- A. Erhverfstitel på islands = Nátturufraðingur í heilbrigðisþjónustu. Reglement nr. 272/1991.
- B. Uddannelse: 3 års universitetsuddanning og 1 års praksis.
- C. Omfattet af N.O. -

## NORGE

## National information Norge 2004

Lov om helsepersonell (1999/64) regulerer spørsmål om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning. En autorisasjon (§48) er en rett til bruk av en lovbeskyttet yrkestittel (§ 74) frem til fylte 75 år (§ 54). En lisens (§ 49) er "noe mindre enn" en autorisasjon ved at den er begrenset i tid eller innhold. Det er flere ulike lisenser, så som studentlisens (medisinere og farmasistudenter), turnuslisens (lege, fysioterapeut), lisens i et kvalifiseringsløp frem til autorisasjon, lisens til helsepersonell over 75 år og "fagområdelisens" for leger. Den eneste lisenstype som er tidsbegrenset er "fagområdelisens" for leger, som på visse vilkår kan gis til legespesialist med arbeidstilbud, uten at kvalifiseringsløpet (turnus med mer) frem til ordinær autorisasjon er gjennomført. Det er visse betingelser knyttet til fagområdelisensen, søkers utdanning må være vurdert, den er knyttet til legevirkosomhet på en konkret arbeidsplass og den gis først for ett år.

Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) utsteder autorisasjon og lisens, mens Statens helsetilsyn har myndighet til å foreta tilbakekall og begrensninger i autorisasjon mv dersom vilkårene for dette foreligger. Helsepersonelloven §57 regulerer tilbakekall av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning. En autorisasjon kan begrenses etter § 59 og etter § 63 kan man miste retten til forskrivning av legemidler i gruppe A og B.

Med hjemmel i helsepersonelloven § 48 ble det i 2004 gitt forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med utdanning utenfor EØS-området. Forskriften omfatter sykepleiere, hjelpepleiere, farmasøyer, leger og tannleger. Innholdet i kravene vil dels være teoretisk, dels praktisk, bl.a kurs i oppbygging og organisering av helsetjenesten, helse- og sosialrett, kulturforståelse og nasjonale satsningsområder. Også andre helsepersonellgrupper ønsker å bli omfattet av forskriften.

I 2004 ble det også foretatt en presisering av lisensforskriften om lisens for helsepersonell over 75år.

Lov om alternativ behandling av sykdom mv (lov 2003/64) trådte i kraft 1. januar 2004. Med hjemmel i loven er det gitt to forskrifter: forskrift om frivillig registerordning for helsepersonell og andre som utøver alternativ behandling og forskrift om markedsføring av alternativ behandling av sykdom.

Antall sykepleiere med utdanning utfor EØS-området ("tredjelandssøkere"), som fikk norsk autorisasjon, gikk noe ned i 2003 (341) sammenlignet med 2002 (373). For å få norsk autorisasjon er det ikke noe vilkår at søker behersker norsk. I Norge er det arbeidsgiver som har ansvar for å påse at arbeidstaker har tilstrekkelig ferdigheter i norsk språk for å kunne utøve yrket forsvarlig. For å kunne gjennomføre og bestå praktiske og teoretiske kurs etter forskrift om tilleggskrav for autorisasjon, vil det være en forutsetning at vedkommende behersker norsk språk og det kan stilles språkkrav dersom søker må ha kompetansegivende kurs. For å søke autorisasjon er det ikke vilkår at søker må oppholde seg i Norge eller ha oppholds- eller arbeidstillatelse eller konkret arbeidstilbud. Sykepleier kan også autoriseres selv om utdanningen ikke er på høyskolenivå, dette beror på en konkret vurdering av søkers utdanning og yrkeserfaring, eventuelt etter å ha gjennomgått tilleggsundervisning/praksis i Norge. Disse tre forhold er til dels annerledes i de øvrige nordiske land.

Når det gjelder helsepersonell fra de andre nordiske landene som søker autorisasjon i Norge, har antallet vært relativt stabilt for de fleste yrkesgruppene sammenlignet med tidligere. Hjelpepleiere og sykepleiere utgjør et unntak, der antall hjelpepleiere er redusert fra ca 380 i 2003 til 244 i 2004, og antall sykepleiere er redusert fra 1247 til 913. Årsaken er usikker, men antas å kunne ha sammenheng med redusert etterspørsel etter syke- og hjelpepleiere. Det kan også ha en betydning at mens det tidligere ble gitt kortvarige lisenser til helsepersonell som skulle arbeide som vikarer el.l i en begrenset periode, har SAFH gått over til å gi autorisasjon også i disse tilfellene. At flere har fått varige rettigheter slik at de kan

påta seg slike kortvarige oppdrag uten å måtte søke på nytt hver gang, kan ha medført en reduksjon i antall søknader

I 2004 ble det autorisert 395 leger utdannet i Norge og 1120 med utenlandsk utdanning, totalt 1515. Den største gruppen med utenlandsk utdanning er flest fra Sverige (290) og Danmark (332). Dette er etablerte leger som gjerne er rekruttert av et rekrutteringsfirma, ofte for å arbeide i Norge når de har ferie fra sin faste stilling i hjemlandet. Disse måtte tidligere søke om lisens begrenset til det aktuelle arbeidsstedet og forarbeidskontraktens varighet, men får nå autorisasjon. I de nærmeste årene kan denne endringen medføre at det vil være et relativt høyt antall autorisasjoner til leger fra disse nordiske landene (inntil man når et metningspunkt der "alle aktuelle" leger er autorisert også i Norge. Fra det øvrige EU-området er det autorisert ca 80 tyske leger. Det er også en økende andel norske statsborgere som studerer medisin i utlandet og som søker norsk autorisasjon når de er ferdige med studiene. I 2004 ble det gitt autorisasjon til ca 100 med utdanning fra Tyskland og ca 140 med utdanning fra Polen og Ungarn.

Sosial- og helsedirektoratet har startet et prøveprosjekt i samarbeid med den offentlige tannhelsetjenesten for å få vurdert den faglige kompetanse til tannleger med utdanning utenfor EØS-området. Barn, ungdom og eldre har krav på tannlegebehandling i det offentlige regi, og det har vært en mangel på tannleger i den offentlige tannhelsetjenesten. Dette prøveprosjektet vil bli videreført i 2004.

Høsten 2004 ble det opprettet tannlegeutdanning ved Universitetet i Tromsø med 10 studieplasser. Utdanningskapasiteten vil bli gradvis opptrappet. Det er nå etablert tannlegeutdanning ved tre universiteter.

Med hjemmel i universitets- og høgskoleloven fastsetter Utdannings- og forskningsdepartementet overordnede bestemmelser om det faglige innholdet i en del helsefautdanninger ved såkalte rammeplaner. Det er i 2004 fastsatt nye rammeplaner for bioingeniør-, ergoterapeut-, fysioterapeut-, radiograf-, sykepleier- og vernepleierutdanningen. De nye rammeplanene er kortere og mindre detaljerte enn de som var tidligere fastsatt, samtidig som de i større grad inneholder definerte krav til kandidatenes sluttkompetanse.

## **Information vedr. EU-spørsmål**

Det var forventet at forslaget til Europa-parlamentet og Rådets direktiv om anerkjennelse av ervervsmessige kvalifikasjoner (COM (2002)119) skulle bli vedtatt i 2004, noe som ikke skjedde. Arbeidet og de ulike innspillene ble fulgt nøye. Forslaget til tjenstedirektiv har flere berøringspunkter med kvalifikasjonsdirektivet, og direktivforslagene bør derfor ses i sammenheng bl.a. med tanke på om og eventuelt på hvilken måte tjenstedirektivet kan påvirke kvalifikasjonsdirektivet.

Problemstillinger i relasjon til de ti nye medlemslandene.

Det ble forespeilet at det i god tid før medlemsutvidelsen ville foreligge informasjon om status for utdanningene i de nye medlemslandene, nærmere bestemt om den enkelte utdanning oppfylte kravene til automatisk gjensidig godkjenning etter sektordirektivene, og fra hvilket tidspunkt kravene eventuelt var oppfylt. Ved årets slutt forelå ingen samlet oversikt fra de nye medlemslandene. Utgangspunktet for autorisasjon er derved at dersom det ikke foreligger slik informasjon om at en bestemt utdanning er eu-kompatibel, må det forutsettes at dette ikke er tilfelle. Søknad om autorisasjon vil da ikke bli gitt automatisk slik tilfellet er for søkere fra de gamle medlemsstatene. Autorisasjon kan likevel bli gitt på bakgrunn av av ervervede rettigheter eller etter en konkret vurdering av om vedkommendes utdanning fyller vilkårene for autorisasjon.

Problemstillingen har vært mest aktuell for autorisasjon av leger og godkjenning av medisinske spesialiteter. Når det gjelder autorisasjon av leger er det verdt å peke på at en betydelig del av norske medisinerstudenter utdannes i utlandet, og da særlig i de nye medlemslandene. Av de totalt 906 norske studentene som i 2004 begynte medisinerstudiet, var 550 tatt opp ved norske universitet og 227 ved universiteter i de nye medlemslandene. De aller fleste av utenlandsstudentene ønsker å begynne å arbeide i Norge umiddelbart etter endt utdanning.

## Antal udstedte autorisationer i 2004 Norge

Fordelt efter henholdsvis norsk og udenlandsk uddannelse

| Personalkategori           | Antal med national uddannelse | Antal med udenlandsk uddannelse | Totalt antal autorisationer |
|----------------------------|-------------------------------|---------------------------------|-----------------------------|
| Ambulansearbeider          | 218                           | 1                               | 219                         |
| Apotektekniker             | 296                           | 8                               | 304                         |
| Audiograf                  | 9                             | 1                               | 10                          |
| Bioingeniør                | 178                           | 19                              | 197                         |
| Ergoterapeut               | 236                           | 14                              | 250                         |
| Farmasøyt                  | 155                           | 46                              | 201                         |
| Fotterapeut                | 89                            | 3                               | 92                          |
| Fysioterapeut              | 259                           | 199                             | 458                         |
| Helsesekretær              | 1016                          | 5                               | 1021                        |
| Hjelpepleier               | 2807                          | 378                             | 3185                        |
| Jordmor                    | 98                            | 89                              | 187                         |
| Kiropraktor                | 0                             | 22                              | 22                          |
| Klinisk ernærings-fysiolog | 17                            | 7                               | 24                          |
| Lege                       | 395                           | 1120                            | 1515                        |
| Omsorgsarbeider            | 753                           | 1                               | 754                         |
| Optiker                    | 56                            | 9                               | 65                          |
| Ortopediingeniør           | 0                             | 5                               | 5                           |
| Ortopedist                 | 0                             | 5                               | 5                           |
| Perfusjonist               | 0                             | 3                               | 3                           |
| Psykolog                   | 225                           | 32                              | 257                         |
| Radiograf                  | 175                           | 41                              | 216                         |
| Sykepleier                 | 3552                          | 1330                            | 4882                        |
| Tannhelsesekretær          | 319                           | 1                               | 320                         |
| Tannlege                   | 101                           | 109                             | 210                         |
| Tannpleier                 | 42                            | 6                               | 48                          |
| Tanntekniker               | 21                            | 13                              | 34                          |
| Vernepleier                | 759                           | 2                               | 761                         |
| Total                      | 11776                         | 3.469                           | 15245                       |

## Flytningsoversigt Norge 2004

Antall helsepersonell med nordisk utdanning gitt autorisasjon i 2004

Antal udstedte autorisationer i 2004 på grundlag af udenlandsk uddannelse  
fordelt efter personalekategori og land

| Personalekategori              | Total med ikke<br>nordisk ud-<br>dannelse | Total med<br>nordisk<br>uddannelse | Danmark    | Finland   | Island    | Sverige     | Total med<br>udenlandsk<br>uddannelse |
|--------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------|------------|-----------|-----------|-------------|---------------------------------------|
| Ambulansearbeider              | 0                                         | 1                                  | 1          | 0         | 0         | 0           | 1                                     |
| Apotektekniker                 | 6                                         | 2                                  | 2          | 0         | 0         | 0           | 8                                     |
| Audiograf                      | 0                                         | 1                                  | 0          | 0         | 0         | 1           | 1                                     |
| Bioingeniør                    | 12                                        | 7                                  | 3          | 2         | 0         | 2           | 19                                    |
| Ergoterapeut                   | 10                                        | 4                                  | 3          | 0         | 0         | 1           | 14                                    |
| Farmasøyt                      | 24                                        | 22                                 | 8          | 2         | 1         | 11          | 46                                    |
| Fotterapeut                    | 0                                         | 3                                  | 0          | 1         | 0         | 2           | 3                                     |
| Fysioterapeut                  | 151                                       | 48                                 | 35         | 2         | 1         | 10          | 199                                   |
| Helsesekretær                  | 5                                         | 0                                  | 0          | 0         | 0         | 0           | 5                                     |
| Hjelpepleier                   | 134                                       | 244                                | 15         | 23        | 1         | 205         | 378                                   |
| Jordmor                        | 13                                        | 76                                 | 23         | 2         | 1         | 50          | 89                                    |
| Kiropraktor                    | 6                                         | 16                                 | 14         | 0         | 0         | 2           | 22                                    |
| Klinisk ernærings-<br>fysiolog | 3                                         | 4                                  | 0          | 0         | 0         | 4           | 7                                     |
| Lege                           | 479                                       | 641                                | 332        | 9         | 10        | 290         | 1120                                  |
| Omsorgsarbeider                | 0                                         | 1                                  | 0          | 0         | 0         | 1           | 1                                     |
| Optiker                        | 3                                         | 6                                  | 5          | 0         | 0         | 1           | 9                                     |
| Ortopediingeniør               | 1                                         | 4                                  | 0          | 2         | 0         | 2           | 5                                     |
| Ortoptist                      | 5                                         | 0                                  | 0          | 0         | 0         | 0           | 5                                     |
| Perfusjonist                   | 0                                         | 3                                  | 3          | 0         | 0         | 0           | 3                                     |
| Psykolog                       | 10                                        | 22                                 | 11         | 0         | 0         | 11          | 32                                    |
| Radiograf                      | 10                                        | 31                                 | 14         | 1         | 1         | 15          | 41                                    |
| Sykepleier                     | 417                                       | 913                                | 252        | 52        | 6         | 603         | 1330                                  |
| Tannhelsesekretær              | 1                                         | 0                                  | 0          | 0         | 0         | 0           | 1                                     |
| Tannlege                       | 91                                        | 18                                 | 6          | 0         | 0         | 12          | 109                                   |
| Tannpleier                     | 0                                         | 6                                  | 1          | 0         | 0         | 5           | 6                                     |
| Tanntekniker                   | 6                                         | 7                                  | 2          | 0         | 0         | 5           | 13                                    |
| Vernepleier                    | 2                                         | 0                                  | 0          | 0         | 0         | 0           | 2                                     |
| <b>Sum</b>                     | <b>1389</b>                               | <b>2080</b>                        | <b>730</b> | <b>96</b> | <b>21</b> | <b>1233</b> | <b>3469</b>                           |

Antall helsepersonell utdannet i nordiske land gitt autorisasjon i perioden : 01.01.2004 –  
31.12.2004

## Oversikt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Norge

Sentrale lover i Norge som regulerer helsepersonell

Lov om helsepersonell 1999/64 (omhandler helsepersonell)

Lov om spesialisthelsetjenesten 1999/61 (omhandler sykehus ol)

Lov om helsetjenesten i kommunene 1982/66 (omhandler sykehjem, hjemmetjeneste ol)

Lov om statlig tilsyn med helsetjenesten 1984/15

Lov om vern mot smittsomme sykdommer 1994/55

Lov om alternativ behandling av sykdom mv 2003/64

Lov om pasientrettigheter 1999/63

Lov om psykisk helsevern 1999/62

Lov om tannhelsetjenesten 1983/54

Norske utdanninger er beskrevet i rammeplaner (som er forskrift gitt med hjemmel i lov). Disse lovene for utdanning er:

Lov om universiteter og høyskoler 1995/22 (ny lov 2005/15 i kraft 01.08.2005)

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa 1998/61

Lov om private høyskoler 1986/53

### Oversikt over de enkelte helsepersonellgrupper:

| Yrkesgruppe               | Normert studietid                                                | Omfattet av N.O |
|---------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Ambulansearbeider         | 2 år videregående opplæring + 2 år læretid                       | -               |
| Apotektekniker            | 3 år videregående opplæring                                      | -               |
| Audiograf                 | 3 år høyskole                                                    | -               |
| Bioingeniør               | 3 år høyskole                                                    | +               |
| Ergoterapeut              | 3 år høyskole                                                    | +               |
| Farmasøyt *               | 5 år universitet (cand.pharm), eller<br>3 år høyskole (reseptar) | +               |
| Fotterapeut               | 3 år videregående opplæring                                      | +               |
| Fysioterapeut             | 3 år høyskole + 1 år turnus                                      | +               |
| Helsesekretær             | 3 år videregående opplæring                                      | -               |
| Hjelpepleier              | 3 år videregående opplæring                                      | +               |
| Jordmor **                | 2 år høyskole                                                    | +               |
| Kiropraktor               | Utdannes ikke i Norge                                            | +               |
| Klinisk ernæringsfysiolog | 5 år universitet (master)                                        | -               |
| Lege                      | 6 år universitet (cand.med.)<br>+ 1,5 år turnus                  | +               |
| Omsorgsarbeider           | 2 år videregående opplæring + 2 år læretid                       | -               |
| Optiker                   | 3 år høyskole                                                    | +               |
| Ortopediingeniør          | 3 år høyskole + 2 år turnus                                      | -               |
| Ortoptist                 | Utdannes ikke i Norge                                            | -               |
| Perfusjonist              | Utdannes ikke i Norge                                            | -               |
| Psykolog                  | 6 år universitet (cand. psychol.)                                | +               |
| Radiograf                 | 3 år høyskole                                                    | +               |
| Sykepleier                | 3 år høyskole                                                    | +               |
| Tannhelsesekretær         | 3 år videregående opplæring                                      | +               |
| Tannlege                  | 5 år universitet (master)                                        | +               |
| Tannpleier                | 2 år høyskole eller 3 år universitet                             | +               |
| Tanntekniker              | 3 år høyskole                                                    | +               |

Felles for disse helsepersonellgruppene er at de er generelle grunnutdanninger innen sitt fag. Videreutdanning og spesialiseringer er ikke omfattet av autorisasjonsordningen.

To yrkesgrupper avviker fra dette, jordmor og farmasøyter.

**\*\*Utdanning som jordmor** forutsetter gjennomført utdanning som sykepleier med minst to års etterfølgende arbeidserfaring som sykepleier. I Norge er jordmor derfor en spesialisering for sykepleiere. Utdanningen som jordmor er fra 2004 endret fra ett år høyskole etterfulgt av ett år turnustjeneste, til toårig høyskoleutdanning med praksis integrert i studiet.

**\*Når det gjelder farmasøyter** er det to ulike yrkesgrupper som omfattes av en og samme autorisasjon. Dette er farmasøyter med treårig utdanning (reseptar/bachelorgrad) og farmasøyter med femårig utdanning (cand.pharm/mastergrad). Bakgrunnen er at begge yrkesgruppene har ekspedisjonsrett for legemidler. Det foreligger et forslag til endring av helsepersonelloven § 48 som innebærer at disse to gruppene skal ha hver sin tittel også i autoriseringssammenheng. Det forventes at forslaget først vil bli vedtatt i 2006.

De treårige utdanningene fører nå fram til graden og tittelen "bachelor" med en faglig tilleggsspesifikasjon. For lege- og psykologutdanningen er de latinske gradsbetegnelsene beholdt, mens graden "master" er innført for farmasøyt- og tannlegeutdanningen.

## **SVERIGE**

## National information Sverige 2004

Den översyn av läkarnas specialitetsstruktur som redovisats i tidigare årsrapporter har inte lett till något politiskt beslut. Under beredningen i regeringskansliet uppkom farhågor om förslagets konsekvenser för forskningen och rekryteringen av lärare till läkarnas grundutbildning. En tilläggsutredning har genomförts och nyligen remissbehandlats. Bland förslagen finns ett införande av "klinisk forskarutbildning" som innebär att specialistutbildning och forskarutbildning skall kunna ha gemensamma moment.

Regeringsuppdraget som innebär en översyn av den ordning som gäller kompletteringsvillkor för hälso- och sjukvårdspersonal med utbildning i ett tredje land bereds för närvarande av en arbetsgrupp i regeringskansliet i ett större sammanhang som innefattar personer med högskoleutbildning från ett tredje land. Beredningen omfattar således inte bara hälso- och sjukvårdspersonal och skall vara avrapporterad senast den 30 juni 2005.

Kompetensbeskrivningar för sjuksköterskor har fastställts och motsvarande arbete med tandhygienister pågår. Detta arbete beräknas vara avslutat före sommaren innevarande år.

Ett projekt om nyexaminerade tandläkares yrkeskunnande har avrapporterats med slutsatsen att examinerade tandläkare skall under sitt första yrkesår arbeta vid kliniker med flera erfarna tandläkare med handledning och med ett varierat patientunderlag.

Tandläkarnas specialistutbildning skall ses över i syfte att skapa nya målbeskrivningar. Arbetet skall pågå fram till hösten år 2006.

Ett nystartat projekt handlar om läkarspecialiteten socialmedicin. Frågan är om socialmedicin skall avföras från specialitetsförteckningen eller ej.

## Information vedr. EU-spørgsmål

År 2004 präglades i hög grad av utvidgningen av EU. Ett stort antal – i första hand läkare – sökte legitimation efter den 1 maj och vid årsskiftet hade Socialstyrelsen legitimerat 400 läkare från de nya medlemsstaterna. Många av dessa var redan verksamma i Sverige till följd av landstingens rekryteringar i Östeuropa. I början förekom vissa problem med de intyg som behövdes från de nya medlemsstaternas myndigheter, som inte var vana vid regelverket, särskilt sektorsdirektiven. Detta förhållande har förbättrats betydligt under hösten 2004 och nu presenterar de flesta sökande acceptabla intyg med korrekta referenser till respektive direktiv. Ett problem kvarstår dock nämligen de polska myndigheterna för sjuksköterskor. I fråga om sjuksköterskor med gymnasieutbildning utfärdade myndigheterna uppenbart felaktiga intyg.

Problemet togs upp med kommissionen och den polska delegationen i "Senior Officials"-kommittén den 17 februari 2005 som redan var informerade om problemet. Åtgärder skulle vidtas.

Vid samma möte föreslogs "medical oncology" som ny specialitet i direktivet trots att specialiteten redan finns där under rubriken "radiotherapy". Kommissionen lyckades inte få till stånd den kvalificerade majoritet som krävdes. Frågan kommer säkert upp igen.

## Antal udstedte autorisationer i 2004 Sverige

Fordelt efter henholdsvis svensk og udenlandsk uddannelse

| Yrkesgrupp            | Antal med svensk utbildning | Antal med ut-ländsk utbildning | Totalt antal legitimationer |
|-----------------------|-----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|
| Apotekare             | 156                         | 32                             | 188                         |
| Arbeterapeuter        | 402                         | 6                              | 408                         |
| Barnmorskor           | 194                         | 17                             | 211                         |
| Kiroprakter           | 12                          | 12                             | 24                          |
| Logopeder             | 59                          | 4                              | 63                          |
| Läkare                | 757                         | 1108                           | 1865                        |
| Optiker               | 75                          | 17                             | 92                          |
| Psykologer            | 286                         | 35                             | 321                         |
| Receptarier           | 200                         | 10                             | 210                         |
| Röntgensjuksköterskor | 101                         | 17                             | 118                         |
| Sjukgymnaster         | 452                         | 65                             | 517                         |
| Sjuksköterskor        | 3832                        | 316                            | 4148                        |
| Tandhygienister       | 202                         | 2                              | 204                         |
|                       |                             |                                |                             |

Det mest anmärkningsbara i denna tabell är tillströmningen av utländska läkare. Nära 60% av de läkare som legitimerades år 2004 hade utländsk utbildning. Bland dessa finns en stor grupp läkare från de nya medlemsstaterna, inalles 400 varav 200 från Polen. Dessa var i stor utsträckning redan verksamma i Sverige redan före 1 maj 2004 till följd av landstingens omfattande rekryteringar. När dessa stora grupper legitimerats kan ett mindre inflöde förväntas.

## Flytningsoversigt Sverige 2004

Oversigten gäller personer som i överensstemmelse med överenskomsten har opnået autorisation/legitimerats (motsv) i Sverige i 2003

| Yrkesgrupp            | Från Danmark | Från Finland | Från Island | Från Norge | Totalt |
|-----------------------|--------------|--------------|-------------|------------|--------|
| Apotekare             | 1            | 1            | -           | -          | 2      |
| Arbetssterapeuter     | 1            | -            | -           | -          | 1      |
| Barnmorskor           | 1            | 4            | -           | 2          | 7      |
| Kiropraktorer         | 3            | -            | -           | 1          | 4      |
| Logopedier            | -            | 1            | -           | -          | 1      |
| Läkare                | 107          | 10           | 21          | 41         | 179    |
| Optiker               | 9            | -            | -           | 3          | 12     |
| Psykologer            | 3            | 3            | -           | 5          | 11     |
| Receptarier           | -            | 3            | -           | 1          | 4      |
| Röntgensjuksköterskor | 3            | 2            | -           | 4          | 9      |
| Sjukgymnaster         | 7            | 6            | 2           | 2          | 17     |
| Sjuksköterskor        | 31           | 92           | 3           | 31         | 157    |
| Tandhygienister       | -            | -            | -           | -          | -      |
| Tandläkare            | 4            | -            | 1           | -          | 5      |

Här kan noteras en väsentligt lägre rörlighet jämfört med år 2003 för flertalet yrkesgrupper, särskilt läkare från Danmark och sjuksköterskor från Finland. Det är oklart vad detta beror på men i bakgrunden ligger naturligtvis arbetsmarknadsmässiga faktorer.

## Oversigt over lovgivning vedrørende sundhedspersonale Sverige

För samtliga reglerade yrken (utom veterinär) gäller lagen (1998:531) och förordningen (1998:1513) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Om inget annat anges är utbildningen på högskolenivå.

| Yrkesgrupp               | Utbildningslängd                                       | NÖ |
|--------------------------|--------------------------------------------------------|----|
| 1. Barnmorska            | 1 ½ läsår efter leg<br>som sjuksköterska               | +  |
| 2. Logoped               | 4 läsår                                                | +  |
| 3. Läkare                | 5 ½ läsår + 1 ½ års AT                                 | +  |
| 4. Optiker               | 3 läsår                                                | +  |
| 5. Psykolog              | 5 läsår + 1 års PTP                                    | +  |
| 6. Psykoterapeut         | 3 läsår på ½-tid<br>påbyggnadsutb                      | -  |
| 7. Sjukgymnast           | 3 läsår                                                | +  |
| 8. Sjuksköterska         | 3 läsår                                                | +  |
| 9. Tandläkare            | 5 läsår                                                | +  |
| 10. Kiropraktor          | 4 - 5 läsår + 1 års praktik<br>privat och utländsk utb | +  |
| 11. Tandhygienist        | 2 läsår                                                | +  |
| 12. Naprapat             | 4 läsår + 1 års praktik<br>privat utb                  | -  |
| 13. Veterinär            | 5 ½ läsår                                              | +  |
| 14. Apotekare            | 5 läsår                                                | +  |
| 15. Receptarie           | 2 - 3 läsår                                            | +  |
| 16. Arbetsterapeut       | 3 läsår                                                | +  |
| 17. Sjukhusfysiker       | 4 - 4 ½ läsår                                          | -  |
| 18. Röntgensjuksköterska | 3 läsår (direktutb)                                    | +  |

**Reglerad vidareutbildning**

|                                |                                              |   |
|--------------------------------|----------------------------------------------|---|
| Specialistkompetens läkare     | minst 5 år                                   | + |
| Specialistkompetens tandläkare | minst 3 år                                   | + |
| Kontaktlinsoptiker             | ingår i grundutb                             | + |
| Specialistkompetens veterinär  |                                              | - |
| Distriktssköterska             | minst 1 läsår<br>Påbyggnadsutb sjuksköterska | + |

**Skyddad yrkestitel utan leg**

|                             |         |   |
|-----------------------------|---------|---|
| 19. Biomedicinsk analytiker | 3 läsår | + |
| 20. Audionom                | 3 läsår | - |
| 21. Dietist                 | 3 läsår | - |
| 22. Ortopedingenjör         | 3 läsår | - |

**Övriga reglerade yrken**

|                   |                         |   |
|-------------------|-------------------------|---|
| 23. Tandtekniker  | 3 läsår                 | + |
| 24. Tandsköterska | 3 läsår i gymnasieskola | + |

**Oreglerade yrken**

|                                |                                             |   |
|--------------------------------|---------------------------------------------|---|
| 25. Skötare i psykiatrisk vård | 3 läsår i gymnasieskola                     | + |
| 26. Undersköterska             | 3 läsår i gymnasieskola                     | + |
| 27. Fotvårdsspecialister       | 3 läsår i gymnasieskola                     | + |
| 28. Sjukhusingenjör            | civiling + påbyggnad                        | - |
| 29. Ambulanssjukvårdare        | 3 läsår i gymnasieskola<br>+ ½ år påbyggnad | - |

Det som hänt i Sverige efter det att gällande nordiska överenskommelse trädde i kraft är att sjuksköterskor kan uppnå skyddad specialistbeteckning efter påbyggnadsutbildning om minst 40 poäng (ett läsår) och erhålla specialistsjuksköterskeexamen inom följande områden:

Akutsjukvård (som kan utfärdas med inriktning mot anestesijukvård, intensivvård, operationssjukvård eller ambulanssjukvård)

Allmän hälso- och sjukvård (som kan utfärdas med inriktning mot kirurgisk vård, internmedicinsk vård eller onkologisk vård)

Hälso- och sjukvård för barn och ungdomar

Psykiatrisk vård

Vård av äldre

Distriktssköterska